

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Éves előfizetésben 10 kor.
Féléves előfizetésben 5 kor.
Három hónapos előfizetésben 3 kor.
Egy hónapos előfizetésben 1 kor.
Egy napos előfizetésben 10 fillér.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hetféltől és
Ünnep utáni napok kivételével.

Előfizetés és kiadói hivatal:
Nagyvárad, Sallógyi Dózsa-u. 8.

A szerkesztőség kórtalok visszapostázására vagy megfizetésére nem vállalkozik.

Belföldi és külföldi hirdetések a kiadói
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 238. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 október 18.

Hindenburg üzent Magyarországnak.

A B. H. munkatársának alkalma volt a német főhadiszálláson a mostani háboru legerősebb vezetőjével, Hindenburggal beszélgetést folytatni. Hindenburg ennek a rettenetes élet-halálharcnak a Hunyadája, a kinek neve már fél győzelem. A tudósító előtt Hindenburg a következőket mondotta:

— Szerencsés pillanatban jött hozzám, — így kezdte a beszélgetést Hindenburg, — mert odalent, az ön házában, Erdélyben nagyon szerűen mennek a dolgok. Keményen szorítjuk az ellenséget s rövidesen az utolsó oláh katonát is kiverjük az országból. És én ennek rendkívül fogok örülni, mert óhajtottam és vártam ezt a gyors fordulatot és ezt a végzetet az ujonnan támadt ellenséggel szemben.

A tudósító elmondotta neki, hogy mily legendás csengése van Hindenburg nevének Magyarországon is; hogy milyen általános a tiszteltetés és rendíthetetlen a bizalom iránta, az ő babérkoszorúja vezéri egyénisége iránt.

— Ezt örömmel hallom és el is hiszem, — válaszolt a tábornagy, — mert csaknem annyi levelet kapok Magyarországból és Ausztriából, mint Németországból. Kérem önt, mondja meg a magyaroknak, hogy igen nagy öröm volt rám nézve, hogy ő császári és apostoli királyi felsége egy magyar ezred tulajdonosává nevezett ki engem. Ezt én egy kiváló kegyes, nagy kitüntetésnek tartom magamra nézve, mert a magyarok derekasán és csodalatra méltóan harcolnak. . . De hozzá kell fűznöm, hogy az osztrákok is ép oly vitézül verekszenek. . . Ha majd a háboru véget ér, akkor kérni fogom ő felsége kegyét, hogy meglátogathassam magyar ezredemet. Akkor majd látni fogom a szép Magyarországot is.

A terve az általános harctéri helyzetre, a tábornagy végezetül így szólt:

— Reméljük, hogy minden várakozásunk beteljesedik. Mi megteszük a magunkét.

Ezek után még érdeklődött az újságíró az iránt az óriási munka iránt, melyet a tábornagy végez, a kinek az immár a har-

madik évbe merülő világháborúnak egész ideje alatt mindig a legnehezebb feladatokat kellett megoldani.

— Bizony, — felelt Hindenburg — mindennap reggel nyolc órától fogva este tízig, sokan közülünk éjjelután egy óráig dolgozunk. De hát — tette hozzá mosolyogva — én állom végig. (Ich halte durch.)

Tizszeres rohamok az orosz fronton.

Keleti harctér. Budapest, október 17. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonalai. A Nagyszebenről és Brassótól délre levő határterületen a harci helyzet változatlan maradt. A gyergyói hegy-ségben a románok ellenállása tovább tart. A három országhatárán Dor-nawatrától délre elűztük az ellenséget a Niagrától délre emelkedő magaslatokról.

Az erdős Kárpátokban s a Dayesztől délre az oroszok egyes előretöréseit megghusítottuk.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalai. A Narajovka mentén és Volhyniában a csaták tovább tartanak. Az ellenség mindkét területen ismét súlyos vereséget szenvedett. A Lipnica-Dolától délre az orosz tömegek éjszakáig rohmoztak a német csapatok állásai ellen. Mindbiába. Német táborzászlóaljok a visszavetett ellenségnek árkaig utána nyomultak és ott megvetették lábukat. Az oroszok 36 tisztet, 1900 főnyi legénységet és 10 géppuskát hagytak szövetségeseink kezei között.

Volhyniában az orosz támadások ismét Terstyánszky vezérezredes német és magyar-osztrák csapatai ellen irányultak. A leghevesebb tüze-lés után délután Pustomity és Svinjudu közt, Bubnovtól nyugatra, Zaturcytól délre és Zaturcy és Kisielin közt előretörték az orosz csapatok:

Az ellenség rohamai az óriási veszteségek ellenére némely helyen háromszor megismétlődtek sőt Zaturcytól északra tizszer, de a tulerőben levő tömegeknek ez a támadó ereje sem volt elég arra, hogy a vitéz védőket megingassa. Az ellenség sehoh sem hatolt keresztül, csapataink teljes sikert arattak.

Olasz és délkeleti harctér. Budapest, október 17. (Hivatalos.) Nincs jelenteni való. **Höfer.**

A Times a monarchia felosztását sürgeti.

Budapest, október 17. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Times vezércikkben üdvözli Bissolatnak a békéről szóló nyilatkozatát. Bissolati azt mondotta, hogy a békét csak akkor lehet megkötni, ha Ausztria mint állam elpusztul, Németországot pedig megfosztják minden uralmi illúziójától. A Times most azt írja, hogy a monarchiának el kell tűnnie, hogy felszabaduljanak azok a népek, amelyek erőszakos uralma alatt állanak és biztosítva legyen Olaszország sorsa és Európa jövő nyugalma.

Betiltják az uzsonna kávé.

A tanács felír a miniszterhez.

A tejbány miatt már hónapokkal ez-
előtt felmerült Nagyváradon is, hogy be kell
tiltani a kávéházakban, cukrászdákban és
kávé-mórésekben a délutáni uzsonna-kávé,
de a hatóság mindég tartózkodott az erre
vonatkozó rendelet kiadásától.

Valószínűleg abból indultak ki, hogy
Nagyvárad erősen kávéházi város, ahol
nemesek fővárosi nivón álló kávéházak van-
nak, s a közönség egyrésze annyira hozzá-
szokott a kávéházhöz, hogy nem bírná azt
nélkülözni.

Nem az éjjeli mulatozásokat, dobozóda-
sokat értjük, de a délutáni uzsonnakávézá-
sokat, amikor szüfölség megtelnek a kávé-
házak nemesek azokkal, akikre már nem
vonatkoznak az Eleméry tanácsnok behívó
plakátai, vagy akik egyéb dolguk híján a
kávéházban teljesítenek frontszolgálatot, ha-
nem hölgyekkel is. Egy-egy kávéház ilyen-
kor valóságos divatkiállítás.

Ha számítást tennének, hogy egy-egy
ilyen délutáni mennyi tej fogy el habos és
habnélküli kávé címén, amelyből száz és
száz kis gyerek nyerhetné egyetlen táplá-
lékát.

Arról aligha lehet beszélni, hogy a ká-
véházak tönkremennének az uzsonna kávé
beszüntetése miatt, mert azok az urak és
hölgyek, akik most a délutáni kávé mellett
döntik el a haza sorsát, bizonyára tea vagy
más uzsonna mellett is éppen úgy elvégez-
nék honmentő feladatukat.

Még messze van a tél s a tejbány
már is aggasztólag lépett fel.

A városi tejközpont nem képes meg-
felelni annak a feladatnak, amelyet joggal
elvárhatunk tőle.

Igaz, hogy szűttel inkább a körülményekben és a viszonyokban találhatjuk
meg.

Az élelmezési ügyosztály ugyanis gon-
doskodott a tejbányról annyiban, hogy
egyes uradalmakkal szerződésre lépett a
kitermelt tej beszállítása iránt, de most
egyik uradalom után a másiknak a tejkész-
lete marad el.

Az egyik uradalomban az állatok kö-
zött fellépett a szájszél- és körömfájás, nem le-
het a tejet szállítani. A másik uradalom
vasúti forgalma bönitja meg, hogy a teje
használatos állapotban kerülhessen be Nagy-
váradra. A harmadik uradalom egyszerűen
bejelentette, hogy nem szállítja a szerződés-
ben megállapított tejet a városnak, mert a
tejből állatállományt egyszerűen eladta. Szó-
val nincs tej.

Ez a körülmény kényszerítette a városi
tanácsot, amelynek több tagja szintén kávé-
házi uzsonnázó, — hogy komolyan foglal-
kozzék a kávéházi uzsonna kávé beszüntetése
dolgával.

A tegnapi délelőtti tartott rendkívüli ta-
nács ülésen vitatta meg a tejbány nehé-
ségeit s ezzel kapcsolatosan a délutáni ká-
véházi uzsonnák kérdését s abban álla-
pították meg, hogy a délutáni kávéházi
uzsonnákat beszünteti.

E célból felír a miniszterhez s fel-
hatalmazást kér a kávéházi uzsonnák be-
szüntetésére.

A tanács a legrövidebb idő alatt óhajtja
a kávéházaknál ezen reformot keresztül-
vinni.

A magyarországi mandátum sorsa.

Mangra Vazul metropolita most már
kétségtelenül megvált a magyarországi man-
dátumtól. Előzőleg úgy nyilatkozott Mangra,
hogy nem mond le a képviselőségről, azon-
ban később megváltoztatta állásfoglalását
és beiktatása után megvált mandátumától.

A magyarországi kerületben már a jelöl-
tek személyéről kezdnek beszélni. A sok
kombináció közül a legerősebben tartja ma-
gát az a hír, hogy Nyisztor Alajos nyugul-
mazott főszolgabíró lesz a munkapárt biz-
talmos jelöltje.

Kétségtelen, hogy Nyisztor Alajos az a
férfiu, aki az egész kerület bizalmát bírja és
az ő megválasztása a magyarországi kerü-
letre nézve szerencsés választás lesz.

Nyisztor Alajos évakkal ezelőtt járási
főszolgabíró volt a magyarországi járásban és
főszolgabírói működésével szerzte meg ma-
gának azt a köztiszteltet és becsületet, amely
most a képviselői mandátumhoz tartja jut-
tatni.

Nyisztor Alajos nevét már most emle-
getni koral ugyan, mert hiszen meg sem
üresedett a mandátum, de mert tényleg az ő
személyisége az, mely osztatlanul bírja a
járás bizalmát, érdemes arra, hogy már most
foglalkozzunk vele.

Nagyváradon nem szabad tengerit értékesíteni.

Pár nappal ezelőtt, mikor a kormány-
nak a tengeri rekvizitációra vonatkozó ren-
delete megjelent, örömmel konstatáltuk, hogy
Biharvármegye területén nem fogják bántani
azt a kevés termést, ami mégis volt az idén.
Sajnos, ez az öröm nagyon korainak bizo-
nyult, mert tegnap megérkezett a földmive-
lésügyi miniszter rendelete, mely a vármegye
területéről 30,000 métermássa tengerinek a
rekvizitációra ad engedélyt az alispánnak.

A rendelet szerint a tengeri emberi táplá-
kozás céljaira lesz lefoglalva. Addig tehát,
míg a szükséges 30000 métermássa tengeri
nincs biztosítva, a vármegye területéről egy
szem tengerit sem szabad eladni.

A hatósági rekvizitáció nem kivétel alap-
ján fog történni, mert ez igen sok vissza-
élésre adna okot, hanem hatósági feltárás
útján. Egyszóval minden készletet fel kell
kutatni és abból arányosan kell a 30000
métermássát biztosítani.

A lefoglalásnál nem szabad figyelembe
venni még az illető termelő saját házi szük-
ségletét sem sőt még az sem lehet irányadó,
hogy a termelő, vagy a tengeri tulajdonosa
a készletet olyan sertések hizlalására szán-
dózik fordítani, akik a sertéseknek a köz-
fogyasztásra való átengedését magukra nézve
kötelezőnek jelentették ki.

A 30000 métermássa tengeri fedezése
után a zár alá vett tengerit az alispán fel-
oldhatja. A zár alá vett tengeri megrom-
lott, tehát emberi táplálkozásra teljesen al-
kalmatlan részét előszörban sertés hizlalásra
kell bocsátani és pedig azoknak a gazdá-
knak, akik a hizlalandó sertéseket hajlandók
a hatóságoknak átengedni.

A miniszter utasítja az alispánt, hogy
szigorúan ellenőrizze nehogy a vármegye
területére elrendelt tengeri sárlatot egyes
gazdák úgy játsszák ki, hogy a vármegyé-
ből Nagyváradra hozzák be a tengerit és itt
szabad kereskedelmet üzzenek vele.

Mindaddig tehát míg a vármegyében a
30000 métermássa tengeri biztosítva nincs,
tengerit eladásra bocsátani tilos. A ten-
gerinek zár alá való feloldása iránt az al-
ispán külön fog intézkedni.

Kirakatfosztogatások a Sas-passagében.

Tegnap éjjel nemesek Erdélyi Miklós
lakását fosztották ki a betörők, hanem a
Sas-passagéra is kiterjesztették karmaikat.
Este 11 óra utáni időben, pontosan megál-
lapítani nem lehet, a Sas passagében, amely
éjjel állandóan zárva van, éjjeli őr ügyel
benn a rendre, két üzlet kirakatát nyitották
fel. Az üzletek kirakatai itt nemesek re-
dönnyel elzárva, azért van a passagében
minden oldalról a zárt vasrácsos kapu és
az éjjeli őr, hogy betörések elő ne fordul-
janak.

Az éjjel, eddig még meg nem állapított
körülmények között, két üzlet kirakatát fosz-
tották ki a betörők. Az egyik Friedmann
Béla boltja, amelynek a kirakatát felnyitot-
ták s onnan erszényeket, nyakkendőket, tár-
cákat és illatszereket emeltek el. Ugyazintén
a Mokos féle vegyilisztelő üzletet üzletének
kirakatát is felnyitották hasonló módon, in-
nen selyem kendőt és egy fekete bársony
kendőt vittek el a tettesek.

Egyes vélemények szerint itt is Földesi
Imre járt, mi azonban kétséghavonjuk azt a
feltevést, mivel Földesi most „nagyban”
utazik, s nem folyamodik mindenféle apré-
ságok allopására.

Az Erdélyi szinigazgató lakásának ki-
fosztója már inkább meggyőzők Földesivel,
sőt csaknem egészen bizonyosnak vehetjük,
hogy ő a tettes. A hírhedt betörő járatos
volt a színház körül, legalább is szívesen
megfordult annak csarnokában, s az utóbbi
napokban — mert valószínű, hogy itt tar-
tózkodik egy két hét óta — bizonyosan
megfigyelte, hogy mikor nincs otthon senki
a direktoréknál.

Az első percekben felfedezett 700 ko-
rona sárlatpénz és 3000 korona értékű ék-
szerhiányon kívül újabb ékszerek eltűnését
tapasztalták a tegnapi nap folyamán. Ma
pedig hiányzik még egy 1100 korona értékű
angol gyűrű két nagy briliánszal és egy
rubinkővel valamint egy 900 korona értékű
aranygyűrű 3 briliánszal.

A rendőrség szőléstörben nyomoz, s
nemesek Földesi Imre kérekerítésére, ha-
nem más irányban is kiterjesztette a nyo-
mozást.

A szacharia felzabardítása.

A szacharia cukorpótló szer, s hogy ne la-
gyon konkurrensa a cukornak, hát mono-
póliumná tették s csak gyógyszerárban, ak-
kor is csak orvosi receptre adják. A cukor-
nál 100 szor, 300 szor és 600 szor édesebb,
tehát tápláló értéke ugyazólván semmi,
mert rendkívül kevés kell belőle az éte-
lekhez (1 kiló cukor helyett 1 deka szacha-
rin). Tejes ételkeknél, ahol a tejes étel a táplá-
lóló, a szacharin kitűnően bevált. Ára
ugyanennyi, mint a megfelelő cukormennyi-
ségnek (1 deka szacharia = 1 kiló cukor
árával), de a cukorinségben fontos, hogy
van és mindig előállítható, mert benzoesav-
ból készül, ez pedig hipursavból. (Hogy ez
micsoda, azt nem írhatjuk ide). Mivel nem
ártalmas, íze jó, a szacharinak a tilalom-
ból felmentése iránt illetékes helyen lépés-
ket tettek a gyógyszerészek.

Megverték Athénben a Venizelistákat.

A görög király megrágalmazása.

Budapest, október 17. (Saját tudósítónktól.) A Berliner Tagblatt athéni jelentése szerint az antant csapatok, hogy ellenőrizhessék a forgalmat a Pireusz kikötőjében megszállották az összes Athént uraló erőket és magaslatokat.

A Daily Chronicle szerint a jövő hét elején újabb kritikus állapottal lesznek Görögországban, amelynek megpróbáltatásai nem szűnhetnek.

A Pétervári Táviróda jelenti, hogy Athénben huszoneg ezer, Lariszában tizenöt ezer főnyi királyi csapatokat összevontak.

Havas jelentés Athénből: A tartalékosok, akik a tömeg közé gyűltek, amikor a király a flotta tiszteit és legénysége felett szemléletet tartani, megverték a Venizelistákat. Az incidens következtében a szemlélet másnapra halasztották.

A Centralnews jelenti Athénből: Az antant azért követelte a Görög flotta kiszolgáltatását, mert hiteles értesülése volt arról, hogy a király a flottát a Dardanellákhoz szándékozik küldeni, hogy ott a török hajóhaddal egyesítse. Eme hirt csak a király elleni hajsza találhatta ki.

Öncsonkítások és szökések az oláh hadseregben.

Budapest, október 17. (Saját tudósítónktól.) Wolff jelentés. Egy elfogott oláh katonánál megtalálták Eccoescu oláh ezredesnek szeptember huszonharmadiki napiparancsát, amelyben az ezredes közli, hogy minden katonát, akiről megállapítják, hogy önmaga lőtt a lábába vagy kezébe, mindennap az első rajvonalba kell állítani fegyvertelenül. A front mögött a esendőeknek kell támogatni a tiszteket, hogy a futni készülőket fogják el és a legelső tűzvonalba állítsák. Figyelmezteti az ezredes az alárendelt tiszteket, hogy fokozzák legénységük bátorságát. Ama huszezer emberrel és erős tűzérővel, amellyel rendelkezünk lemoshatjuk az elmúlt napok gyalázatát.

Allóharc a Balkánon.

Budapest, október 17. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A balkáni operációk hevessege ellanyhulóban van, — nemsokára az állóharcok következnek be. Monasztir városa minden veszedelmen kívül van, miután az angolok Szereszt és Demirhisszart képtelenek voltak elérni. El kell készülni, hogy a Struma-fronton az angolok újabb offenzívát kísérjenek meg. Ugyanez várható a Dobrudzsa fronton, azután itt is beáll a pozícióharc.

A londoni Zeppelin-támadás pusztításai.

— A Regentstreet összedőlt. —

Budapest, október 17. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: Az angol sajtó azaz állításával szemben, hogy a Zeppelin-támadások teljesen hatástalanok voltak, hiteles szemtanúk szerint a szeptember huszonharmadiki támadás alkalmával Londonban szász épület rongálódott meg, amelyek részben ma is romhalmazok. A kár két millió font sterling. A London-Brighton vasútállomásnál is család számára épült ház

teljesen elpusztult. A Regentstreet, London kereskedő utcája, nagyrészt összedőlt. A déli elővárosban egy löszgyár megsemmisült, ugyancsak két konzervgyár is. Az október második támadásánál kétszáz család hajléktalan maradt. Grembyben a kaszárnya rombadőlt, négyszáz katona meghalt. A Humber folyón egy négykéményes hajót eltaláltunk, nyolcvan katona meghalt. Két másik angol hadihajó súlyosan megrongálódott.

Isten ótalmazzon az antant védelmétől.

Budapest, október 17. (Saját tudósítónktól.) Szikratáviróval jelentik Madridból: A Korrespondenz Militar a spanyol hadsereg organuma vezércikkében erősen ostorozza Görögország állítólagos védelmét, akiktől a leglealacsonyabb megalázásokat kell elszenvednie. A cikk így végzi: Isten őrizzen bennünket a civilizációért, szabadságért, jogért küzdők védelmétől.

Győzelmesen állják a francia rohamokat.

Berlin, október 17. A nagyhadvezetés jelenti:

Nyugati harctér.

Albrecht württembergi herceg hadserege. Az arconal sok helyén élénk járőr és tűzérősi tevékenység.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A Somme mindkét oldalán fekvő állásaink egész napon át erős tűzérősi tűz alatt állottak, amelyet erőteljesen visszavertünk.

Az ellenséges ütegek elhallgattatásánál megfigyelő repülőink értékes szolgálatokat teljesítettek.

Este a folyótól északra Guendecourt és Cailly csatlakozó vonalai ellen történtek támadások, a folyótól délre pedig a Fresnois—Mataucourtól északra fekvő állásaink ellen Guendecourt-nál a rohamok záró tűzrútkben összeomlottak. Chaillynál és Fresnoisnál közelharoban hiúsultak meg, némely kis árokreszekért még tart a harc.

Három repülőink lelőttek 6 ellenséges repülőgépet, ezek közül 3-at az ellenséges vonalak mögött. Bölcke kapitány ismét 2 ellenfelét tett haroképtelenné.

A német trónörökös hadserege. A Champagnében La Mesniltől vissza északra vertünk egy francia előretörést. Az Argonok és a Mass területen a tűzérősi harc helyenkint élénk volt.

Hiába áldoz tömegeket az orosz.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Luskától nyugatra Linsingen hadseregének arconala, a Naravejka mentén pedig Böhm Ermoli vezérezredes arconala újra erős ellenséges támadások győzelmes elhárításának színhelye volt, amely támadások alkalmával az oroszok anélkül, hogy bárminő sikert értek volna el, újra tömegszámra áldozták fel embereiket. Így kora reggeltől kezdve ujjonnan összevont és újra kitöltött kötelek tízszer rohamoztak hiába a hanoveri és braunschwaigi csapatok Simiavka és Dubilca között fekvő erős tűzérősi tűz alatt tartott állásai, valamint Zaturcytól délnyugatra osztrák magyar vonalak ellen.

Este a Pustomyei—Bubnov szakasz ellen heves tűzérősi előkészítés után háromszor megismételt erős támadások következtek amelyek szintén veszteségteljesen hiúsultak meg. A Bothmer gróf tábornok hadseregének állásai ellen irányzott erős tűzérősi tűz délben a legnagyobb hevessegre fokozódott és egész a sötétség beálltáig tartott, amely idő alatt csak az ismételt ellenséges rohamok szakították meg. Itt is visszavertünk minden gyalogsági támadást és az ellenséget súlyosan megvertük. Testőrlovászek és pomerándai gránátosok utána nyomultak a visszavonuló ellenségnek, 10 kilométer szélességben elfoglalták, a legelől fekvő ellenséges árkokat, 36 tisztat, 1900 főnyi legénységet elfogtak és 10 géppuskát zsákmányoltak.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala. Orosz zászlóaljnak október 15-én Jamnycánál (Stanislautól északra végrehajtott előretörése ép oly kevéssé járt sikerrel, mint a Kárpátokban. T. Coman oszaca ellen intézett támadások, Dornavartól délre csapataink a Magra szakasziól keletre magaslatokat foglaltak el.

Erdélyi harctér.

A keleti arcvonal szorosain át vezető utakon a románok ellenállást fejtenek ki. A brassói medencétől délre és nyugatra a helyzet általánosságban változatlan.

Balkáni harctér.

A Dobrudzsában nincs ujság. A macedóniai arcvonalon Grabesnicánál (Monasztirtól délre) a Csernánál és a Nizze-Planinától északra visszavertünk kis területre szorító támadásokat.

Ludendorff, első főszállásmeister.

A ruszli-gyár munkásnői.

Keresztény lányok helyzete.

A Tiszántúl tárgyilagos ismertetése, amely a nagypiac téri halkonzervgyárnál uralkodó állapotokról adott hű képet, a ruszli-gyár tulajdonosát kétségbeesett lépésre indította. Osztebivta a gyár alkalmazottait és besugót keresett köztük, aki nekünk „elárulta“ a gyári üzemet. Egynak fel is mondott.

Megnyugtattuk Weinberger urat, hogy nekünk nincs szükségünk besugóra, hiszen a gyári állapotok hangosan kiabálnak.

Nekünk ugyanis egy tévedést kell helyreigazítanunk. Azt írtuk, hogy az ott alkalmazott keresztény leányok óhbérért dolgoznak, mert *legjobb esetben* havonta 20 munkáson 40 koronát keresnek meg s ebből kell élniük.

Nem vettük figyelembe azt, hogy a folyton lecsorgó víz a leányok cipőjét egy hónap alatt szétmálasztja s elrothasztja. Ma egy pár rossz cipő legalább 25 koronába kerül, tehát egy leány naponta 10 órán át egy hónapi munkájával 15 koronát keres a ruszligyártan.

Ugyanakkor a gyár a vasut és az állam legnagyobb jóakarata mellett 30-40 százalékos nyereségeket dug zsebre, mert nincs olyan ár, amelyet a gyár kérhet, hogy azt meg ne adják a vevők. S ő a tulajdonos, amikor 2 év alatt kétszeresen megnyerte befektetett tőkáját a ruszli-szállításokon, akkor potom 15 koronáért jut munkaerőhöz, amelynek tetejébe még hetenkint 2, egyéb ünnepeket bele számítva októberben 14 napot kell ünnepelni, azaz nem dolgozni.

Ez a helyzet nem egészséges. Az iparfelügyelőnek bizonyára nincs tudomása erről a helyzetről és nincs az ipari egészségügyi hatóságnak sem. Lehetetlen, ha tudomásuk volna, hogy ne segítsenek rajta. Ez a munka olyan egészségtelen, nehéz, rosszul fizetett, hogy nem vállalkozik rá csak szegény keresztény leány. Lehetővé kell tehát tenni nekik, hogy erkölcsileg ne legyenek kénytelenek áldozatot hozni azért, hogy tesztileg a legrettenetesebb munkára vállalkoztak.

Aki két hete nem kapott lisztet.

Egy olyan eset, a milyen gyskran előfordul. Elintézése is akkurat olyan, mint rendszeren. Szerepelnek benne egy hadiaszszony, meg a Közélelmezési Hivatal ügyvezetői.

Mózes Pálnak az ura bayonult katonának s őt gyerekekkel és anyósával itt hagyta feleségét mindnyájunk jóindulatára. Hogy segítsük őt a családfentartásban és gyermeknevelésben. Mózes Pálné (lakik a Kolozsvári utca 134 sz. alatt) nem tudott kijönni a hadisegélyből, hát elment hadimunkára. Az ura békében a Spitz-kavicskotrótelepen így is többet keresett, mint ő tud összehozni. Hogy tudta megszerezni kenyér és lisztjegyét, azt már nem mondjuk el, nem ment könnyen a hadisegély sem.

Ezelőtt két héttel Mózes Pálné elküldte egyik kis gyereket a Velencei Hajtór-Adria lisztüzletbe, amely a városé. A gyerekek elvitte az összes lisztkönyveket, átadta a bolt előtt álló rendőrnök s várta. Délben hazament a gyermek s elmondta, hogy a könyvet átadta s nem kapta vissza. Mózesné elment az üzletbe, ahol a rendőr kijelentette: lehet, hogy átadta a gyerek a könyvet, de ő nem tudja, hova lett. (Valószínű, hogy valami élelmes asszony elcsipte.)

Mózesné felment a Közélelmezési Hivatalhoz, ahol azt a választ kapta, hogy új könyvet nem kap, keresse, ahova tette vagy adta. Mivel a munkásasszonynak nincs ideje ide oda szaladgálni, hát ment a dolgára s azóta eltelt két hét, Mózesné könyv nélkül vegetál s innen-onnan kapott

lisztből és kenyérből tartja fenn magát. Ez az életmód lealázó; rosszabb, mint a koldulás. Ezt a sok gyerekes Mózesnék nem érdemlik meg a Közélelmezési Hivataltól. Az ilyen esetnek nem volna szabad előfordulnia. A Közélelmezési Hivatalhoz bizalommal fordul mindenki, tessék ennek a bizalomnak megfelelően eljárni mindenkivel szemben. Valakinek a panaszt el kell intézni, de nem közlegyintéssel, sem azzal, hogy „a rendőrt hogy hívták?“, mert egy dolgozó család kis gyermeke nem kéri meg a rendőr nevét, egyszerűen azért, mert nem is sejtí, hogy a könyve elvész.

Senki sem vonja kétségbe a vezető szorgalmát, de az ilyen eset, mint a Mózesnéé, fellázító. Azért, mert a lisztkönyvét valaki elvesztette, nem lehet kidobni éhehalásra.

Az elveszett könyvet le kell tiltani, ahonél megcsipik, be kell kísérni, ha csalni akar a szegény asszony, meg kell dorgálni vagy büntetni, de addig új könyvet kell adni neki rögtön, haladék nélkül, figyelmeztetve a következményekre, ha kiderül a család.

A szegény asszony esetét nyomatékosan ajánljuk az illetékes tényezők figyelmébe. Valakit meg kell bizni a panaszok felvételével és jóakaratu elbírálásával. Mert hogy egy katona családja két hét óta ne kapjon ebben a városban kenyeret és lisztet: ezt még sem szabad egyszerűen elhallgatni itt sürgős intézkedésre van szükség. Hiszük, meg is lesz.

Olasz szocialisták békefeltételeket kívánnak

Budapest, október 17. (Saját tudósítónktól.) Milánóból jelentik a svájci lapok: Az olasz kamara szocialista pártja nagy többséggel elhatározta, hogy a legközelebbi ülésen felszólítja a kormányt békefeltételek megismertetésére.

Németország egy nagyhatalmat foglalt el.

Budapest, október 17. (Saját tudósítónktól.) Lugaából a Stefani-ügynökség jelenti: Franciaország elismerte Belgium nagyhatalmi rangját.

A Bremen sorsa bizonytalan.

Budapest, október 17. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A német tengerészeti hatóság hivatalos nyomozást indított meg a Bremen elmaradása miatt. Első sorban az amerikai kormány nyal keresett érintkezést és főleg azt akarja megtudni, vajjon nem esett e baja a Bremennek amerikai vizeken, valami olyan esemény, ami a nemzetközi joggal nem egyezhető össze. Három eset lehetséges.

Az első az, hogy a Bremen a viharban elsüllyedt, mert szeptemaer végén az amerikai partok mentén nagy viharok dúltak. A második lehetőség, hogy a Bremen az amerikai partok közelében valamely kereskedelmi hajóval véletlenül összeütközött és így pusztult el. A legvalószínűbb a harma-

madik feltevés, nevezetesen az, hogy a Brement csapdába csalták.

Általában azt hiszik, hogy a Bremen elérte az amerikai partot és ott várakozott, míg a megrendelt amerikai vontatóhajó megérkezik, helyette azonban angol gőzös, vagy az angolok által bérelt és átfestett hajó jött a megállapított helyre és keresztülgázolt a Brementen. Ha ez a harmadik eset áll, akkor az a döntő kérdés, hogy amerikai fenhatóság alatt levő vizeken történt e a merénylet, mert ebben az esetben a német birodalmi kormány hivatalos eljárást fog sürgetni az amerikai Egyesült-Államok kormányánál. Az az egy bizonyos, hogy még ma sem tudnak Brémában és Berlinben feltétlenül bizonyosat a Bremen sorsáról.

Rézfokos a kötekedőnek.

Jóképi, szesz bajszu magyar állt a törvényszéken Tátray Kálmán tanácsa előtt (Bírák: Satschó Károly és Vajnovszky Vince, jegyző: Reke Kálmán dr., ügyész: Szokolay Gyula dr.)

— Hogy történt a dolog, mondja el, szólítja fel az elnök Borsi Jánost.

Fajtajának rendíthetetlen nagy nyugalomával beszéli el:

— Vasárnap reggel ittasan beramentem a kocsmába.

— Miért nem a templomba?

— Volt, aki odament, volt aki ide. Egyik oda, másik ide. Leülök, rákönyökölök a rézfokosomra, mert én meszkerülő vagyok. Odajött Bagics József és rángatni kezd a fokost. Azután komiskodik. Egy kukkot se szólak. Egyszerre kirántja előlem a fokost, én előrobuktam, hát bizony felsé legyintettem a fokossal.

— Szép legyintés. Husz napig gyógyult a sebe. Haragudott maga rá?

— Rettenő barátságban vagyunk, kérem.

— Ki a maga felesége, Borsi?

— Lakatos Józsefné. (Derültség.)

— Szóval vele él. Mondja, muzsáj volt megünni Bagicsot?

— Nem volt muzsáj.

— Hát akkor bünsé?

— Nem kérem, mert kiegyeztünk.

— Bagicsossal?

— Vele. Olyan ember, hogy erre utazik.

Szeret kiegyezni.

A tanak igazolták, hogy Borsi helyesen mondta el az esetet. Három napot kapott. Nagy fejesóválással megnyugodott.

— A rézfokosert eszedzem, kell a hivatalomhoz.

— Nem lehet, mondta az elnök, elárverolják.

Erre aztán elszomorodott az öreg Borsi védképen.

Erre aztán elszomorodott az öreg Borsi védképen.

..HIREK..

* **Uj kanonok.** A király a veszprémi káptalanban megüresedett utolsó mesterkanonokságot Perényi Antal szentszéki ülnöknek adományozta.

* **Az urleányok Mária kongregációja** ma, szerdán délután 5 órakor tartja gyűlését a Szent László-fimenedékházban.

* **Katonai hírek.** A király egy szerepcsétségnek áldozatul esett Pajor Lajos 4. honv. gy.-e bel. tart. hadnagyot a katonai érdemkereszt III. osztályával tüntette ki, Kármán Gyula tart. hadnagy gazdasági tisztet pedig a tényleges állományba hadnagyszámba vevőnek nevezte ki a király.

* **A város burgonyával ellátja a közönséget.** Nagyvárad város tanácsa tegnap tartott ülésén megbeszélést folytatott a közönség burgonya szükségletének ellátásáról. Jelenleg elég burgonya-készlete van Nagyvárad város élelmezési ügyosztályának. A városi tanács felhatalmazta az élelmezési ügyosztályt, hogy burgonya készletéből egy család részére legfeljebb 2 mázsa mennyiséget szolgáltatson ki. A burgonyát a

város a megállapított árért házhoz szállítja.

* **A Kath. Kör vetitőestélye.** Tegnap este tartotta a Kath. Kör szokott keddi vetitőestélyét nagy érdeklődés mellett. A Szent László-termet egészen megtöltötte a közönség s nagy tetszéssel hallgatta végig azt a lebilincselően érdekes előadást, melyet dr. Némethy Gyula tb. kanonok, theologiai tanár tartott Iztráról és Dalmáciáról. Gyönyörű vetített képekben mutatta be a két tartomány elbájoló vidékeit s ismertette népét s életviszonyait. A közönség többször megtapsolta az illusztris előadót. — A jövő kedden a vetitő előadást a szokott időben tartják.

* **A közéletmezési előadók értekezlete.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy Fráter Barnabás alispán az ujonnan szervezett közéletmezési előadókat legközelebb értekezletre hívja össze, amely értekezleten az előadók teendőire nézve fog intézkedni. Most, mint értesülünk, az alispán e hó 22-én, vasárnap délutánra hívja össze az előadókat. Az előadók teendője főként abban fog összpontosulni, hogy a vidék közéletmezését nem a központból, Nagyváradról fogják elvégezni, hanem mindjárt a járás székhelyén intézkednek az esedékes elöljárók kiutalása iránt.

* **A kath. Népszövetség vasárnapi ünnepélye.** A kath. Népszövetségnek az anya és csecsemővédelem javára rendezendő vasárnapi délutáni ünnepélyére a meghívókat már kibocsátották: aki tévedésből nem kapott, jelentkezék a Népszövetségnél. Fenntartott helyek még mindig kaphatók a Kath. Kör háznagyánál.

* **Kenderzsineg, kávé és cukor.** A magyar kir. miniszteriumnak idevonatkozó rendelete alapján a cukor és kávé bejelentésére a rendőrség az érdekeltek figyelmét felhívja. Egyben a rendőrkapitányi hivatal a honvédelmi miniszterium 20251—1916 számú rendelete értelmében értesíti az érdekelteket, hogy kenderzsineg készletek a rendőrkapitányi hivatal I. emelet 18. számú szobájában vétetnek át. **Rendőrfőkapitányság.**

* **A Katholikus Kör választmánya** ma este 6 órakor ülést tart.

* **Kivételi engedélyek kiállítására.** A f. évi július havában közöltük az érdekeltekkel a kivételi engedélyek iránti kérelmek benyújtására rendszeresített öt úrlapból álló hivatalos nyomtatványok köteles használatára vonatkozó miniszteri rendelkezést azzal, hogy az úrlapok a kamaránál kaphatók és hogy azok kitöltésére nézve szigorúan alkalmazkodni kell az úrlapok negyedik lapjának hátlapján levő utasításokhoz. A pénzügyi m. kir. miniszter ur 1536. sz. leiratában arról értesíti az alulírott kamarát, hogy a benyújtott kérvények jelentékeny részét az előírások figyelmen kívül hagyása mellett szerkesztik úgy, hogy a kérvényeket újabb benyújtás végett a folyamódóknak vissza kell adni, ami természetesen jelentékeny idővesztéssel jár és a kiadott ól elérését megnehezíti. Ujból nyomtatékosan figyelmeztetjük tehát az érdekelteket arra, hogy a szóban levő úrlapok kitöltésénél az úrlap negyedik lapjának hátlapján levő utasításokat alapos tanulmány tárgyává téve, teljesen ezen utasításoknak megfelelően járjanak el. Netalán szükséges felvilágosítások az alulírott kamara irodájában hivatalos órák alatt (d. a. 9—12. d. u. 3—5.) nyerhetők. Nagyvárad, 1916. október hó 17. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József sk. elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk. titkár.

* **30 métermázsas cukrot foglalt le a város.** Vasárnapi számunkban megjelent cikkünkre az illető cukorkagyáros a következőket jelenté ki: Minden egyes alkalommal pontosan bejelentette az iparhatóságnál, mikor cukrot kapott. Ő 30 éve foglalkozik cukorkakészítéssel, a hatósággal soha semmiféle kellemetlensége nem volt. Eddig meg volt engedve a kereskedőktől kapott cukor feldolgozása, most azonban október 1-én megjelent egy miniszteri rendelet, amely október 10-től ezt megtiltja. Minthogy a városnak cukorra nagy szüksége volt, ő nem várta be a miniszteri rendelet szerinti október 10-ikét, hanem már október 2-án lefoglalta a készletet. Ebben az ő saját cukra is benne volt, melyet a Cukorközponttól ipari célra kapott. Itt tehát vele szemben tévedés történt. — A nyilatkozatnak az igazság érdekében készséggel helyt adtunk.

* **Múltányos kérelem.** Schwarz Illés városi havidíjas már évek hosszú sora óta szolgálja Nagyvárad városát s állandóan olyan munkák végzésével van megbízva, amelyeket rendszerint tisztviselőnek kellene ellátni. Ujabban, Tóth Ferenc súlyos betegsége folytán a közigazgatási iktató fontos és terhes teendőit végzi. Ugy eddig, mint most is teljes elismeréssel vannak pontos és szorgalmas munkája iránt, hivatalfőnökei Schwarz Illés most azt kéri a polgármestertől, hogy jól végzett fontos munkájáért honorálja akként, hogy az irodatiszt és a havidíjas fizetése közötti különbséget részére folyósítsa.

* **Nógrádi felmentése jogerős.** Megerősítettük arról a sajtóperéről, melyet Pásztor Bertalan városi aljegyző, kihágási bíró irított Nógrádi Gyula újságíró ellen, ki a Közérdek című lapban diffamáló tényeket állított róla. A nagyvárad esküdbíróóság felmentette Nógrádit, mert bizonyították láttá, hogy igazat mondott. A felmentő ítélet ellen Pásztor semiségi panaszt jelentett be. A kuriától most jött le az ítélet. A kuria a semiségi panaszt elutasította s így a felmentő ítélet jogerős.

* **A 150.000 koronás szeszdrágítás.** Megírtuk, hogy a nyíregyházi Erényi főte sósborszeszgyár feljelentette a nagyvárad Neumann Móyses Jónás céget, mert a 6 koronás szeszt 17 korona egységárban akarta szállítani. Le is foglalták Rothbart Ignác udvarán a 65 hektoliter szeszt. A kihágási eljárást tegnap tárgyalta Pásztor Bertalan kihágási bíró, azonban azt elnapolta, mert megállapította, hogy a nyíregyházi rendőrség eljárása még nem fejeződött be s csak ezután tárgyalhatja a nagyvárad esetét.

* **Titokzatos jegyző a rendőrségen.** Három nap óta egy gyanús alak kóborogott folytonosan a pályaudvar körül. Ruhája megtehetősen leronyolódott, poros haja rendetlenül kuszált, s szeméit idagesen jartatta körül. Ma reggel stájn nagyon feltűnt a viselkedése az ott posztoló rendőr őrszemnek, aki igazolásra szólította fel. Az illető B. János bondoraszói jegyzőnek mondotta magát, azonban a kérdésekre nagyon zavarosan felelt. Előállították a városi központra, ahol az ügyeletes tisztviselő őrizetbe vétele. Előrebéállapotának megvizsgálását is elrendelték, azonban B. János egy óvatlan pillanatban ellépett. A rendőrség keresi.

*** Csak egy darab ruhát a menekült és a hadiárva gyermekeknek!** A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztálya ilyen című felhívásban kérésre volt, hogy mindazok, kik szivesek lesznek 50 drb ruhaneműt — maradékszöveteket is beleértve — a gyermekvédelmi célra gyűjteni és hozzájuk beküldeni, emlékül e hazafias tettükért díjazó oklevelet kapnak. Közülük azok névsorát, kik eddig beküldték gyűjtésük eredményét: Czifra Kálmán, Krámár Aron, Oláry Gyuláné, Stern Lipóné Nagyszalonról, báró Podmaniczky Károlyné, Schvartz Ábráhámné Peterd, Sas Edoné, Kincs Lásika Bihar. Öt díjazó oklevél, melyeket Köszeghy Andi festett, már ki van állítva és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Bémer-téri fiókjában láthatók. Bíró Sándorné Szombatságról szintén számos ruhaneműt küldött. Akik helyben sziveskednek valamelyes ruhaneműt küldeni, azoknak nyugtát küldünk, hogy átvették. — Pénzt küldtek: Vinkler Jozsefa 20, Vörtes Ernőné tanítónő Bihar 20, Reismann Móróné 20, Schadeberg Aranka a Vörös-Kereszt Jobbkéz céljaira 25 koronát. Mindezen adományokat hálásan köszönjük a szegény gyermekek nevében, hisz csak így tudunk 3000 darab ruhaneműt kiosztani a menekültek között. Kérjük városunk asszonyait, leányait, tanítónőit, dolgozóinak tovább is velünk, vegyék ki részüket mint jó honleányok a gyermekvédelem, a legbiztonságosabb jószolgálatok egyikének ügyében. Vörös-Kereszt Jobbkéz osztály vezetősége. Törvényszék, 25. sjtó.

*** Tompa Kálmán a színházban**
Több heti súlyos betegségből szerencsésen felépült Tompa Kálmán színigazgató, egy kórházvontat vezetője. Fia látogatására tegnap este érkezett Nagyváradra és egyenesen a színházba ment. Az előadás már megkezdődött s ő beült a földszintre. Hallgatja az előadást nyugodtan, amíg egyszer csak felneszel. Zsigmond énekel egy bűbajos dalt.

— Mi ez? Én ezt a dalt ismerem, hogy kerül ez ide? Ez Schubert-dal, tőle vették.

— Persze, ez a darab meg Schubertől szól. A Három a kislány.

— No nézd, most veszem észre, mi-féle darabot nézek én.

De hat hónapok óta nem voltam színházban.

*** Adományok a hadiárva kórház javára.** Nagyvárad város arvaszékhéhez a „Hadiárva Segélyalapja” javára újabban az alábbi némas adományok folytak be: B. rós János hírlapíró 100, Harathy Károly kir. tiszti bíró 20, dr. Karácsonyi János lat. szerf. kanonok 30 korona. A némaslelkű adakozók adományaikért fogadják a hadiárva kórház nevében a városi arvaszék hálás köszönését. Nagyvárad, 1916 október 14 én. Dr. Istvánffy István Nagyvárad város arvaszékhének elnöke.

*** A talpbőrkrízis és a kisipar.** Ilyen címen közölt cikkünk az érdekeltek körében nagy visszhangot keltett s mozgalmat indult meg, hogy a kisipar sérelmeit megbeszéljék. Ujlaki István cipészmeister a borsakamrában dolgozó kisiparosokat értekezletre hívja össze, amelyen rámutatnak arra, hogy a főhiba a bőrgyárakban van, amelyeket drágán adják a kereskedő részére a bőrt, hogy az kénytelen drágán továbbadni a kisiparosnak, tehát a bőrgyárakat kell megrendezabályozni s akkor olcsó

bőrből jut a körönség. A Kereskedelmi és Iparkamara elnöke: Moskovits József dr. átiratban fordult az ipartestület elnökéhez Czeglédy Jereimáshoz, hogy a talpbőrt Nagyváradon rekvirálja. Ez a rekvirálás megindult s ki fog derülni, hogy Nagyváradon nincs talpbőr, tehát máshol, feljebb kell keresni a bőrszármazékokat s az ezzel üzörkedőket. Elrejtett bőr különösen nincs a kisiparban.

*** Szacsavaysták gyűlése.** A „Szacsavay-asztaltsársaság” tagjait tisztelettel kérem, hogy ma, szerda este 8 órákor a Rimanóczy vendéglőben levő külön helyiségünkben (Körös-felől) Szacsavay Imre vártanu halála 67-ik évfordulójának október 24-én megünnepelése tárgyában tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Kerekes Elek elnök.

*** Felhívás az erdélyi menekültekhez.** A Románia ellenes betörése következtében menekülésre kényszerült erdélyrezi lakosság sorsa iránt a menekülteknek a harctérben levő hozzátartozói érdeklődéssel aggódással érdeklődnek. Derék katonáink a parancsnokságuk útján tömegesen kérdőzésekben érdeklődnek sora felől. Helyes helyről arra hívják fel az erdélyi részi menekültek figyelmét, hogy a harctérre a híradás leggyorsabb eszköze a tábori posta. Akinek a harctéren hozzátartozója van és tudja a tábori postája számát, írjon a címére azonnal levelet, vagy tábori postal leveleslapot és közölje, hogy hol van, milyen körülmények közt. Ezzel ként a belügyminiszter felhívta a hatóságot, hogy a menekültek ilyen értelmű tájékoztatása és támogatása érdekében hivatalból, valamint a menekültek ügyével foglalkozó társadalmi tényezők és a menekültek közt levő közalkalmazottak áldozatközösségmunkájával a legszélesebb körben mozgalmat szervezzenek. Alik tehát ismeri tudnak, forduljanak a lavelák irrársága végett a községi előjárásához (városokban a polgármesteri hivatalhoz) vagy az előbb említett társadalmi tényezőkhez.

*** Aratógép kezelése.** Lehotky Gyula budapesti felső ipariszkolai tanárnak „Az aratógépkezelés” című munkájára van szerencsénk az érdekeltek figyelmét felhívni. A mű ára 3 korona. Nagyvárad, 1916 október 16. A Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskovits József s. k. elnök. Dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

*** Ecet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta ecetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13—02.

*** Felhívjuk a közönség figyelmét** a „Hőféherke” harisya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

*** Gyönyörű rózsás arc** a nő legszebb díszje. Az első ránca a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltüntet a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 250 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

*** Az Általános Takarékpénztár Részvénytársaság és az erdélyi menekültek betétei.** Az Általános Takarékpénztár tudatja, hogy a Pénztárszti Központ Budapest tagjai sorába tartozó és a hadműveletet folytató zsekbélyüket elhagyni kényszerült pénztárzettek oly betétoinek, a kik el vannak zárva annak a lehetőségétől, hogy betéteikhez jussanak, betétkönyveik betéthe helyezése ellenében és kellő igazolás mellett, a Pénztárszti Központ megbízásából Nagyváradon a Bémer tér 2. szám alatt levő Nagyváradban a szűkebb körben megfellelő méltányos összeget a pénztári órák alatt folyósítja.

VÁSZONÜZLET

Beöthy Ödön-u. 1. sz.
Bejárat a kapu alatt.

Helyi és vidéki telefonszám 1163.

*** Elő és művirágüzlet,** amely 10 év óta fenáll visszavonás miatt eladó. Cím a kiadóba.

Fischer Ervin Zeneiskolája

Szalárdi-utca 21. sz.

Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

*** Vidékre fiatal katolikus nevelőnő** kerestetik fiú és leány (6, 7 éves) mellé, ki öket elemi iskolára, német és zongoratanítássa. Fényképes ajánlatot kér Békéffy erdőmérnöknek. Vaskóh.

*** Forolm** a legjobb és legbiztosabb toilette szer, láb- és hónalj izzadás ellen. Hőait! Szagtalant. Ára 150. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

*** Gépíró kisasszony** több évi irodai gyakorlattal, mint levelező, valamint hadmentes fiatalamban több évi irodai gyakorlattal segéd könyvtárnok jó fizetéssel felvétetik. Komlós Testvérek üvegkereskedésben Zöldfa-utca 13.

*** Polcsokirató MOKIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** A Nagyvárad Takarékpénztár** tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölessen kötvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az intezet helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

IRODALOM

Uj idők. Az e heti számban Bró Lajos folytatja Don Juan halála című regényét. Ott találjuk továbbá Kádár Lehel albeszélését, melyek címe Mese a boldogtalanságról, Muraközy Gyula Kanári című novelláját és Etényi János Meg egy szíri a felsőbb leány cím alatt írt cikkei. Cikk Budapest világlátásáról, az ötven éves Eropusáról (Köröndy Viktor), Bér Böske eszevege, a Pillanatfölvételek rovata és egyéb apróbb cikkeket tartkítják még a lap szöveg részét. Verset: Kosztolányi Dező, Angyal Dező, Somlyó Zoltán írtak. A fotográfiák közül felvételket. Fényképet Falkenhayn tábornokról, a nagysebani győzetről, fotográfiaikat az olasz fronttól, ellenségeink levő árkaiban levő hadigépekről. Műhibek Károly az e heti számba is humoros fejteket rajzolt.

A Társaság e heti új számának vezetőcikke az osztrák arisztokráciáról emlékezik meg Novellát Salamon Ákos, Pajza Elemér és Kázmér Ernő írtak, még Hóry Etelka színes cikkben rajzol erdélyi háborus k'péket. Vértessy Gyula és Falu Tamás egy egy költeménye, Keblóvszky Lajos és Bignió Béla versei mellett a mindig érdekes „Divatlevél” egészíti ki a gazdagon illusztrált szám tartalmát. A Társaság kiadóhivatala Budapest, Dunapalota szálló.

SZÍNHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Este 8 órákor, rendes helyárrakkal:

Három a kislány.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Schubert Ferenc	— — —	Békefi Lajos
Schober báró, költő	— — —	Tompa Béla
Schwind Mária, festő	— — —	Tarnai Béla
Gumpelweiser, rajzoló	— — —	Szigeti Jenő
Vogl János Mihály udvari énekes	— — —	Szoldos Andor
Tschöll Keresztély udvari üvegfestő	— — —	Sik Rezső
Tschöllné asszony	— — —	T. Pogány Janka
Edi	— — —	Habár Lola
Hédi	— — —	Szebeni Margit
Médi	— — —	Sz. Zsigmond Anna
Brunner András, nyeregmeister	— — —	Ivánfy Jenő

Neti műsori:

Szerda: Három a kislány
Csütörtök: Három a kislány.
Péntek: Három a kislány.
Szombat délután: Cigányprimás.
Szombat este: Három a kislány.
Vasárnap délután: Górák.
Vasárnap este: Három a kislány.

A Három a kislány látványosságai Schubert Ferenc romantikus szerelmi történetét, a Három a kislány szerelmi történetét és a mesezöveg végletes finomságait, lobogó hangulatú elaklaci ennek a pompás színpadi alkotásnak a spekulatív látványosságai fölött, amelyek máris szemelvények, különösen nagy számban hölgyközönséget vonzanak a Három a kislány előadásaira. Ezek a látványosságok az operetta hölgyzsepepiónok a toalettjei, amelyek súlyos színpadi értéket képviselnek. Így Sz. Zsigmond Anna kosztümjei valószínűleg költeményei a nő ruhakészítésnek és könnyedségük, keleméjük lengése és szabásuk finomsága vetődik a bájos Schubert-szerű szelíd hanghullámmal. Egyenesen feltűnő a költői szellem H. Körösi Juci kosztümjei, amelyek az utolsó varrásiig minden pontos körülmény mellett a szerephez képest oly egyének is, hogy Grisi, a nyolcvanas évek díszének ez a franciaiban negédes ünnepelt bécsi operadivája, H. Körösi Juci személyében, mint a legleheltebb biadermester porcellán tünik fel a színpadon. Ezeknek a drága toalettakészleteknek a látványa a férfiszemek vágyó rejtőzésekkel tapadnak a színpadra, a hölgyek azonban a bozótért csak érdekességül látogatnak és lorgolják őket a pártatlanul szép selyem és csipkésodákat, illakonyú virágdíszeket, amelyek puha fodrai körül egy rég lefűtött, de örökké szép korparfüm lehellete fűköd. És ezek a toalettkészletek épp úgy ének a Három a kislány feltűnő sikerének kellékárában, mint akár Schubert bájos zenéje és épp úgy érthetővé teszi a publikum egyre növekvő érdeklődését a Három a kislány iránt, mint maga a három Tschöll leány poétikus szerelmi története.

Billar Irén a Cigányprimásban. Billar Irén, a Szigeti színház oly bámulatosan rövid idő alatt népszerűvé lett primadonnája — tulajdonképpen — a maga fiatalosságának üdőségével, hangjainak szépségével és játékaik temperamentumosságával a Cigányprimás Sárjában hódította meg a közönséget. A színház e héten kezd meg a közönséggel a múlt idényben is oly nagy rokon-szenvel fogadott szombat délutáni előadásait és az első szombat délutáni előadásán a Cigányprimást hozza színre, Sári szere-

pében Billar Irén, aki kötségtelenül szűfolt házat biztosít a szezon első szombat délutáni előadása számára.

Vasárnap délután az idényben nagy vetetés mellett teljesen új szereposztással színrehozott Górák tölti be a műsört.

URANIA mozgószínház	Szerda. Csampószek. Dráma 4 f.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ mozgószínház	Szerda. A kamiliás hölgy. Dráma 5 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgószínház	Szerda. Kisért a múlt. Dráma 3 felv.
	Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 8, 5, 7 és este 9 órákor.

NYILTTÉR.

NETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozással 6 személyre	6 kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre	6 "
Feketekávés készlet tálcaival Roccoco 6 személyre	6 "
Mosdó készlet finom fayence	8 "
Ebédítő készlet aranyozással 6 személyre	24 "
Függő lámpa csigás felszerelve	16 "
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre	4 "
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre	4 "
China ezüst cukortartó 6 személyre	5 "

KÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek
Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.

:: Telefonszám 372. ::

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

EMIR

KELETI HAJFESTŐ

fekete, barna és világos barna színeire legszebb fekete vagy barna színeire fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan, használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utáztatásoktól, csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni. Ha füde, friss arcot akar úgy használjon

Alabástrom arckenőcsöt.

Két féle minőség van forgalomban, nappali és esteli használatra.

1 téglery ára 1 korona 30 fillér.

Alabástrom powder

legjobb és legtisztább anyagokból van összeállítva Kitűnően fed és finomságánál fogva az arcon alig vehető észre és semmiféle pattanás vagy miltesser nem keletkezik az arcon ha valaki az Alabástrom poudert használja. Egy eredeti doboz ára 2 korona. !! Óvakodjunk utáztatásoktól. !!

Ezen szerek valódi minőségben beszerezhetők

NÉMETH PÁL

gyógyszerésznél
Arany Kereszt gyógyszertárban
Nagyvárad, Szent László-tér,
Varosháza mellett.

Mindenféle postai megrendelést azonnal szállítok!

Fenti szerek beszerezhetők még a Vadasz droguériában és Farkas István Apolló droguériában.

Jótállás a biztos eredményért

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a

„Patkánin“

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és föltűnően minden más irtószerrel szemben. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jótállás. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használható. Kérésére ingyen küld a Patkánin gyár vezetősége Nagybecskereken.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbiszives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Az Erzsébetligeten lévő

4 új földszintes

házban két és három szobás lakások kiadók.

(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Katonák! Bevonulók!

Figyelmébe ajánljuk a „Hófehérke“ Harisnya-áruházban előnyös árakban kapható téli kötött tábori felszereléseket.

Vigyázzanak

a „Hófehérke“ védjegyre és cégre !! Szent László-tér Sas palota !! akik arra ügyelnek azok egészségükre is vigyáznak.

Kivonat legújabb slager cikkemből:

- Téli tricó ing, vagy nadrág K 7, 8, 9, 10, 12.
- „gyapju ing „ „ 11, 13, 15.
- Teveszőrszövet v. mellény „ 16, 20, 30, 40.
- „érmelegítő „ 1-20, 2-20.
- „lábszárvédő „ 5, 6, 7, 9.
- „hóseпка „ 4, 5, 6.
- „téli harisnya „ 1 60, 1 96, 3, 5.
- „kezttyü „ 1 60, 2, 3, 6, 10.
- Csavarlábszárvédő reklam ár K 6. 7-50, 9.

Ugyancsak gazdag választék női téli holmokban, harisnya, kezttyü, kötött és selyem kabát, lélekmelegítőben.

Vigyázzon a „Hófehérke“ cégre és védjegyre.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben úgy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabútorok fiúkében beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros pincék, istállók és kocsiszinek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dú raktáráról előnyösen:

Borzásokokat,

lisztes és gabonaszásokokat, ponyvát, mindenféle legjobb kötélárut, kender és papírsinegeket,

szalmaszások, pokróczok és takarókat,

gazdasági erős csizmákat és fedőlemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Harisnya, tricó, kezttyü.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, valamint az összes kötött ruházatok, legjobb és legolcsóbb beszerzési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik cégünket összenemtéveszteni

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

nagyváradfiókjá.

Saját tőke 145.000,000 korona.

Sürgős szükséglet a készpénzforgalom megerősítésére! — Teljesítjük fizetéseinket készpénz igénybevétele nélkül!

Aki banknál számlát nyittat és csekkkel fizet, a készpénznélküli forgalmat elősegíti és nemcsak a köznek, hanem saját magának is hasznos szolgálatot tesz.

Mindenkinek a legkedvezőbb feltételek mellett csekk- és folyószámlát nyitunk.

Az összes bankszerű műveletek lebonyolítását vállaljuk és készséggel adunk mindenkor felvilágosításokat

Magyar Általános Hitelbank

Nagyváradfiókjá, Rákóczi-ut. 2.

Központ: Budapest V. Dorottya utca 5-7. V. József-tér 3-4. Vidéki fiókok: Brassó (ezidőszertint Budapest) Debrecen, Emlé, Győr, Kassa, Kecskemét, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka, Temesvár, Belgrád

IZSÁK LIDIA

elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

életében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melittartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek: összehajtható ágyak eredeti gyári árakban kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.